

Boverket
remiss@boverket.se

2023-08-23
LM2023/015914

Yttrande över Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan

Boverkets diarienummer 2787/2022

Lantmäteriet har beretts möjlighet att yttra sig över Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan.

Som framgår av Lantmäteriets yttrande över Boverkets rapport (2021:27) *Översikts- och regionplan i en digital miljö*¹ ställer sig Lantmäteriet i grunden positiv till att översikts- och regionplaner finns i en digital miljö och att standarder kan bli reglerade i föreskrift.

Lantmäteriet avstyrker dock att föreskrifterna beslutas enligt den föreslagna utformningen i denna remiss och reserverar sig till den nuvarande tidplanen.

Yttrandet svarar på det remitterade förslaget. Efter att remissen distribuerades har samverkan mellan våra myndigheter fortsatt och inom ramen för den samverkan har nya lösningar tagits fram som bättre kommer stödja en digital obruten samhällsbyggnadsprocess. Samverkan har således lett till ett bättre läge än vad det här remissvaret återspeglar.

Lantmäteriets synpunkter

Övergripande kommentarer

Som framgår av Lantmäteriets yttrande över Boverkets rapport (2021:27) *Översikts- och regionplan i en digital miljö* bedömer Lantmäteriet att en central fråga är att det behövs säkerställas att det finns en teknisk lösning som dels kan hantera samtliga krav, dels validera att syftet med föreskrifterna går att genomföra väl. Lantmäteriet menar att för tidigt beslutade föreskrifter kan hämma den tekniska utvecklingen som sådan, samt

¹ LM2022/032221; FI2022/01551; https://www.lantmateriet.se/contentassets/45e289ff6bc249c282bd172bb1794664/remissvar-lm2022_032221.pdf, hämtad 2023-06-21

utvecklingen av informationsinnehållet. Lantmäteriet gör fortfarande samma bedömning.

Eftersom det ännu inte finns en teknisk lösning som kan hantera samtliga krav och eftersom det ännu inte är validerat att det går att genomföra syftet med föreskrifterna väl avstyrker Lantmäteriet från att de i remissen föreslagna föreskrifterna beslutas i nuläget.

Lantmäteriet bedömer att det inte är lämpligt att först besluta om föreskrifterna för att sedan verifiera om dessa går att genomföra som avsett. Skälet är att under verifiering kan det uppstå behov av att ändra föreskrifterna för att skapa den mest resurseffektiva totallösningen. Om föreskrifterna redan är beslutade är det i praktiken alltför svårt att göra den typen av anpassningar. Lantmäteriet bedömer därför att föreskrifterna inte ska beslutas förrän verifieringen är färdigställd.

Därefter behövs ytterligare tid för att låta exempelvis systemleverantörer genomföra sina verifieringar och anpassningar. Förutsatt detta är den 1 maj 2024 är ett alltför tidigt ikraftträdandedatum.

I underlaget till de föreslagna föreskrifterna bedöms att föreskrifterna stödjer digitalt utbyte genom att bidra till förutsättningar för digital överföring, möjligheten till gemensamt tillgängliggörande på gemensam plattform samt tolkning och enhetligt format. Lantmäteriet bedömer att föreskrifterna, specifikationen och den tekniska lösningen måste fungera som en helhet för att digitaliseringen av samhällsbyggnadsprocessen ska bli effektiv. Det är i grunden föreskrifternas krav som lösningarna ska tillgodose vid ett tillgängliggörande. Lantmäteriet bedömer att för att uppnå de önskade effekterna behöver en väl fungerande specifikation finnas på plats och lösningen behöver även testats som en helhet, innan regelverket fastslås.

Bestämmelser i föreskrifterna

2 KAP. 1 §

Utifrån erfarenheter från arbetet med föreskrifter för planbeskrivning avstyrker Lantmäteriet från att använda den föreslagna lydelsen av 2 kap. 1 §. Formuleringen att planen ”ska vara möjlig att återge i sin beslutade form” orsakar både tolknings- och implementeringsproblem.

Av kommentarerna till föreskriftsförslaget framgår att Boverkets avsikt är att reglera läsordningen. Lantmäteriet bedömer att det avsedda syftet inte framgår av ordalydelsen. Skälen till att reglera läsordningen i dessa föreskrifter behöver utvecklas ytterligare innan det går att tillstyrka bestämmelsen.

2 KAP. 4 §

Lantmäteriet bedömer att lydelsen av bestämmelsen 2 kap. 4 § behöver bli tydligare. Skälet är att det av den nuvarande lydelsen inte framgår att det endast är den del av översiktsplanen som bedöms äventyra rikets säkerhet som inte ska tillgängliggöras och behandlas digitalt. Enligt den nuvarande

formuleringen skulle hela översiktsplanen kunna undantas från kravet, trots att bara en del av informationen i översiktsplanen som bedöms äventyra rikets säkerhet.

Mer specifika kommentarer

OM ANDRA KAPITLET I UNDERLAGET

2.4.1

Lantmäteriet ser inte att föreskrifterna hjälper kommunerna med att uppfylla lagkravet i PBF 2 kap 5c, att en översiktsplan ska kunna tillgängliggöras och behandlas digitalt. En enhetlig identifiering bidrar inte till tillgängliggörandet och endast till en viss del till att en översiktsplan kan behandlas digitalt. Lantmäteriet anser att det går att uppnå den gemensamma identifieringen genom en nationell specifikation och olika systemstöd.

2.4.2

Lantmäteriet bedömer att det i praktiken är relativt lite information som kan ärvas mellan planerna. Behovet att ta fram digitala översiktsplaner handlar snarare om att översiktsplaner är en del av samhällsbyggnadsprocessen och därför bör vara digitala.

2.4.5

Av underlaget är det otydligt hur markanvändningar på helt olika detaljnivå och utan någon gemensam nivå kan underlätta för regional samordning.

Lägesbestämd

2 KAP. 2 §, ÖVERSIKTSPLANEN SKA VARA LÄGESBESTÄMD

Lantmäteriet anser inte att översiktsplanen ska vara explicit lägesbestämd eftersom den berör hela kommunen och därmed är indirekt lägesbestämd. Underlaget till kommungränser utgörs av fastighetsgränser vilka kan ha kvalitetsbrister. När detta rättas uppstår icke harmoniserade data om översiktsplanen är explicit lägesbestämd.

Begreppet koppla

2 KAP. 3 §

Innebörden av kravet att ”koppla” information behöver beskrivas tydligare innan formuleringen kan tillstyrkas.

Lantmäteriet bedömer att föreskrifterna inte behöver reglera krav på att koppla granskningsyttrande till översiktsplanen. När de två handlingarna ska redovisas tillsammans kan en eventuell koppling skötas praktiskt.

Nationell specifikation för översiktsplan

3 KAP. 2 §

Genom formuleringen ställs det krav på att översiktsplanen innehåller den exakta identifikationen. Det är praxis att identifierare inte utgörs av specialtecken som åäö och blanktecken, och det kan inte uteslutas att ett eventuellt kommande nationellt ramverk avseende identifierare kommer att ställa krav på annan utformning. Lantmäteriet vill uppmärksamma Boverket om att kravet i föreskrifterna kan komma att innebära att informationen behöver dubbla identifierare.

3 KAP. 6 §, TABELL 12

Lantmäteriet förespråkar att identifiering av information om invändningar i länsstyrelsens granskningsyttrande endast bör finnas med i specifikationen, inte i föreskrifterna.

ÖP-modellen

Boverket har hittills tillhandahållit kommunerna en databaslösning för ÖP-modellen. Lantmäteriet vill betona att om användandet av ÖP-modellen ska fungera i praktiken är det viktigt att det finns långsiktiga resurser för dess förvaltning.

5.1 OCH 5.2.1

Lantmäteriet uppfattar det som svårt att bedöma konsekvenser av författningsförslaget eftersom ÖP-modellen 3.0 ännu inte har presenterats och analyserats.

Lantmäteriet efterfrågar en mer utförlig konsekvensanalys utifrån den nuvarande ÖP-modellen och föreskrift samt kommande ÖP-modell.

INSPIRE-direktivet

2.4.9

Lantmäteriet vill påminna om att även metadata, tjänster med mera ingår i informationsansvaret som kommunerna har för att uppfylla det svenska genomförandet av Inspire-direktivet, vilket således måste säkerställas i lösningen.

Resurser för förankring, förvaltning och samverkan

2.4.4

Lantmäteriet anser att för att analyser och sammanställningar ska bli korrekta måste begreppen inte bara vara lika utan även användas på samma sätt. Det krävs därmed en tydlig vägledning och samverkan för att fånga upp otydligheter. Om det inte finns resurser till detta ökar risken för en falsk känsla av enhetlighet.

3 KAP, TABELL 1–3

Lantmäteriet anser att beskrivningarna i 3 kap, tabell 1–3, är svåra att tyda. Avsikten är att Lantmäteriet ska implementera dessa beskrivningar i specifikationen för översiktsplan och det kan leda till att användarna kommer med frågor. Därför är det viktigt med tydlig vägledning och beskrivning.

Ekonomiska konsekvenser**2.7**

Lantmäteriet vill påpeka att om lösningen kräver nya system och funktionalitet så är dessa kostnadsdrivande vilket kan innebära ekonomiska konsekvenser för både kommuner och företag.

5.2.3

Lantmäteriet ställer sig frågande till formuleringen att det är specifikationen som kommer att orsaka kostnader.

5.2.5

Lantmäteriet bedömer att frågan om effekten på småföretagen behöver utredas ytterligare. Alla kan läsa PDF-filer, men nu kommer det krävas att någon utvecklar en visningsprogramvara för översiktsplaner.

5.4

Lantmäteriet bedömer att för att uppnå enhetliga system krävs mer tekniska krav. De kan ställas i exempelvis nationella specifikationer.

5.4.1

Lantmäteriet bedömer att underlaget är otydligt i fråga om hur kostnaden för förändrade arbetssätt hos kommunerna kan komma att utvecklas.

5.5

Lantmäteriet vill tydliggöra att för att en digital översiktsplan ska kunna förmedlas via webben behöver det utvecklas en systemlösning för presentationen.

Övriga generella synpunkter från Lantmäteriet**SPECIFIKATION**

I remissyttrandet benämns begreppet ”informationsspecifikationer”. Lantmäteriet, som ansvarar för specifikationen för översiktsplan, föredrar att använda begreppet specifikation i singular.

FORMULERING AV BESKRIVNING FÖR ÖP-MODELLEN

Lantmäteriet föreslår att följande beskrivning ändras: Boverket har sedan 2020 tillhandahållit en databaslösning för ÖP-modellen till kommunerna och avser att även fortsättningsvis tillhandahålla motsvarande lösningar.

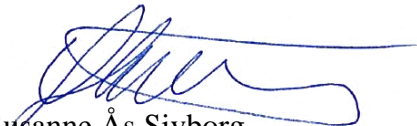
Lantmäteriets förslag på formulering: Boverket har sedan 2020 tillhandahållit en databaslösning för en delmängd av översiktsplanen till kommunerna och avser att även fortsättningsvis tillhandahålla motsvarande lösningar, dock mer omfattande.

Lantmäteriets beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Susanne Ås Sivborg.

I den slutliga handläggningen har även deltagit ställföreträdande generaldirektör Anders Lundquist, jurist Tove Korske, geodatasamordnare Karin Neland, informationsutvecklare Ulrika Dahlberg, förrättningslantmätare Per Rune Karlsson, verksamhetsutvecklare Helena Johansson, verksamhetsarkitekt Lars Hägg, informationsutvecklare Kristofer Gäfvert samt systemförvaltare Anna Ternlund, den sistnämnde föredragande av ärendet.

För Lantmäteriet

Susanne Ås Sivborg